

μὴν ἀλείψης τῆς ἀδερφῆς μας τῆς Κυπάρισσος τὸ ροῦχο καὶ
μας φουμίξῃ ἢ μάννα μας (ἐκ παραμυθ. ἀλείψης = ρυπάνης,
φουμίξῃ = ἐπιπλήξῃ) Μάν. 2) Προσκόπτω, προσκρούω
βαδίζων Σύμ.: Ἐγροπάτησεν κ' ἐπ-πесεν κάτω. Συνών.
ταραπατῶ. β) Βαδίζω βραδέως Σύμ.: Ἐγροπάτεν
γὰρ τὸν ἡφτάσουμε.

ἀκροπάχνιστος ἐπίθ. Προπ. (Ἀρτάκ. Πάνορμ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἄκρος καὶ τοῦ ἐπιθ. *παχνιστός
παχνίζει = ρίπτει πάχνην.

Ὁ εἰς ἄκρον καθαρὸς (ὁ λευκότετος ὡς ἡ χιών).

ἀκροπελαγιά ἡ, Ζάκ. Κέρκ. (Νύμφ.) Κεφαλλ. Πε-
λοπν. (Ἀρκαδ. Βούρβουρ. Γορτυν. Κορινθ. Κυνουρ. Μεσ-
σουδεν. Τρίκκ.) — ΚΠασαγιάνν. Μοσκ. 63 ἀκρουπιλαγιά
Θράκ. (Αἰν.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀκροπέλαγος. Διὰ τὸν μεταπλασμὸν εἰς
-ιά πβ. ἀκρογυαλιά, ἀκροθαλασσιά, ἀκρολιμνιά.

Αἰγιαλός, παραλία ἐνθ' ἀν.: Ἐπήγαῖναν τὴν ἀκροπε-
λαγιά (κατὰ μῆκος τῆς παραλίας) Σουδεν. Μάννα καὶ
θυγατέρα πηγαίναν τὴν ἀκροπελαγιά καὶ ἀπαντήσαν τὸ Χρυστό
καὶ τὴν Παναγιά (ἐξ ἐπιδ.) Τρίκκ. Ἐκατεβήκανε οἱ ὑπηρε-
τριες γιὰ λουτρά καὶ βρήκανε τὴν κάσσα 'ς τὴν ἀκροπελαγιά
(ἐκ παραμυθ.) Νύμφ. Ἐξάστραφταν τὰ νερά ἀπὸ τοῖς βαρεῖς
πέτρα ἀκροπελαγίαις καὶ ἀπὸ τ' ἀμμουδερά δῶθε τὰ κυμονθάλασσα
ΚΠασαγιάνν. ἐνθ' ἀν. || Ἄσμ.

Ἀπὸ τὴν ἀκροπελαγιά δὲ λείπει τ' ἀηδονάκι
κ' ἐμένα ὅχ τὸ χεῖλάκι μου δὲ λείπει τὸ φαρμάκι
Γορτυν.

Ὅλο τὴν ἀκροπελαγιά π' ἀράζουν τὰ καράβια,
π' ἀράζουν τὰ κλεφτόπουλλα οἱ Κολοκοτρωναῖοι
Ἀρκαδ.

Νὰ μείνω σὲ κορ'φῇ βουνοῦ φοβοῦμαι ἀπὸ τὸ χιόνι,
νὰ μείνω 'ς ἀκροπελαγιά φοβοῦμαι ἀπὸ τὸ κύμα
Κυνουρ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀκρογυαλιά.

ἀκροπέλαγος τό, ἀμάρτ. ἀκρουπέλαγος Μακεδ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἄκρος καὶ τοῦ οὐσ. πέλαγος.

Ἀκροπελαγιά, ὁ ἰδ.: Ἄσμ.

Λάλησι, κοῦκι μ', λάλησι, λάλα, καημέν' ἀηδόνι,
λαλᾷ 'ς ἀκρουπέλαγος ποῦ πλέουν τὰ καράβια.

ἀκροπικρούτσικος ἐπίθ. Κρήτ.

Ἐκ τῶν ἐπιθ. ἄκρος καὶ πικρούτσικος.

Ἀρκετὰ πικρός: Καφές ἀκροπικρούτσικος.

ἀκροπίνω Αἰγιν. κ.ά. — ΚΘεοτόκ. Βιργ. Γεωργ. 66.

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. ἄκρα καὶ τοῦ ρ. πίνω.

Πίνω ὀλίγον τι ἐνθ' ἀν.: Ποίημ.

Οἱ μέλισσες σὲ λαγκαδιές καὶ κάμπους τρογυρίζουν
θερίζοντας τὰ λούλουδα τὰ κοκκινοβαμμένα
καὶ ἀνάλαφρα ἀκροπίνοντας 'ς τῶν ποταμῶν τὸ ρέμα
ΚΘεοτόκ. ἐνθ' ἀν.

ἀκροπλεξούδι τό, Κορσ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἄκρος καὶ τοῦ οὐσ. πλεξούδι.

Τὸ ἄκρον τοῦ βοστρύχου: Ἄσμ.

Κόβγει τῆς τ' ἀκριοδάχτυλο, κόβγει τ' ἀκροπλεξούδι.

Ἀκρόπολι ἡ, Ἀθῆν.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. Ἀκρόπολεις.

Εἰρωνικῶς κόρη μεγάλης ἡλικίας (ἢ μεταφ. ἐκ τῶν
ἀρχαίων ἐρειπίων τῆς Ἀκροπόλεως). Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων.

ἀκροπορεύομαι Κρήτ.

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. ἄκρα καὶ τοῦ ρ. πορεύομαι.

Ζῶ ὅπωςδῆποτε, διάγω βίον οἰκονομικὸν κατ' ἀνάγ-
κην, διότι δὲν ἔχω νὰ δαπανῶ πολλά. Συνών. κουτσο-
περνῶ, κουτσοπορεύομαι.

ἀκροποταμιά ἡ, πολλαχ. ἀκρουπουταμιά Θράκ.
(Ἀδριανούπ. Αἰν.) Στερελλ. (Λεπεν.) κ.ά.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἄκρος καὶ τοῦ οὐσ. ποταμιά.

Ἡ ὄχθη καὶ τὰ παρὰ τὴν ὄχθην ποταμοῦ μέρη, ἡ
παραποτάμιος χώρα ἐνθ' ἀν.: Ἐξεῖλισε τὸ ποτάμι καὶ γιόμισε
ὅλ' ἡ ἀκροποταμιά Πελοπν. (Καλάβρυτ.) Ἀπὸ τὴν ἀκροπο-
ταμιά κάμμιὰ φωνὴ πρὸ δὲν ἀκούγεται ΓΒλαχογιάνν. Γῦροι
ἀνέμ. 24. Βρίσκει ἕναν κάμπο ποῦ ἦταν ἕνας ποταμὸς ἀπὸ
αἷμα, 'ς τὴν ἀκροποταμιά κάθονταν ἕνας γέρος καὶ ψειρί-
ζονταν (ἐκ παραμυθ.) Δαρδαν. || Ἄσμ.

Ἀπὸ τὴν ἀκροποταμιά δὲ λείπ' ἡ πρασινάδα,
ἡ ἀγάπη χωρὶς κἀκίωμα δὲν ἔχει ὄνοστιμάδα,
Κρήτ. — Ποιήμ.

Σ τὴν ἀκροποταμιάν ἀλάφι ζωγραφίζει
ποῦ σκύφτει τὰ νερά νὰ πιῇ τὰ κρυσταλλένια
ΚΚρυστάλλ. Ἔργα 2,29

ΠΑίρνω τὴν ἀκροποταμιά καὶ φτάνω 'ς ἀκροβούνι,
ἐκεῖ ὅπου βγαίνει τὸ νερὸ καὶ ὅπου 'ναι ὁ καταγὸς του
αὐτόθ. 2,39

Σ τὴν ἄχαρη ἀκροποταμιά, 'ς τὴ χέρσα καὶ 'ς τὴν ἔρ'μη,
ὅλα ἦσαν ἄρρωστα κ' ἐγὼ παράλυτος ἐκεῖ

ΚΠαλαμ. Ἀσάλ. ζωῇ 58. Συνών. ἀκροπόταμος.
Πβ. καὶ ἀκροποταμίτσα.

ἀκροποταμίτσα ἡ, Α'Αντωνιάδ. Χρυσομαλλ. Σφα-
κιῶν 4.

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. ἀκροποταμιά.

Μικρὰ παραποτάμιος γῆ: Ποίημ.

Κι ἀρχίζουν νὰ χορεύουνε 'ς τοῖς ἀκροποταμίτσες.

ἀκροπόταμος ὁ, ΜΜαλακάσ. Ἀσφόδ. 60.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἄκρος καὶ τοῦ οὐσ. ποταμός.

Ἀκροποταμιά, ὁ ἰδ.: Ποίημ.

Μὰ ἡ δάφνη ἐκεῖ τοῦ ἀκροποτάμου
'ς ἕνα μου δάκρυ τό 'χει πιεῖ || τὸ μυστικὸ μου.

ἀκροποτίζω Κρήτ. κροποτίζω Κάρε.

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. ἄκρα καὶ τοῦ ρ. ποτίζω.

Μόλις, ὀλίγον ποτίζω τι ἐνθ' ἀν.: Ἄσμ.

Σ τὸ περιόλι τῆς τὴν ἡῦρηκα, | τὰ 'ασικά τῆς ἐκροπότιζε
(περιόλι = περιβόλι, 'ασικά = βασιλικά) Κάρε.

ἀκροπρεπίδι τό, ΚΠαλαμ. Ἀσάλ. ζωῇ 80. Πληθ.
ἀκροπρεπίδια Λεξ. Περίδ. Βυζ. ἀκρουπρεπίδια Μακεδ.
(Καταφύγ.) Στερελλ. (Ἀκαρναν.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἄκρος καὶ τοῦ οὐσ. πρεπίδι.

Κοσμήματα προσαρτώμενα εἰς τὰς ἄκρας τῶν ἐνδυμάτων, ὡς θύσανοι, κροσσοὶ κττ. ἔνθ' ἄν.: Ποίημ.

... καὶ ἡ χλωράδα γῦρο σου ὅλη
δὲν ἔχει νόημα, δὲν ὑπάρχει, ἦ γὰρ νὰ στέκη
καὶ νὰ εἶναι ἀκροπρεπίδι σου 'ς τὴ δούλεψί σου
(λόγοι ἀνθέων πρὸς τὸν φοῖνικα) ΚΠαλαμ. ἔνθ' ἄν.

ἀκροπύγια τά, Πόντ. (Οἶν.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *ἀκρόπυγος.

Τὰ κάτω ἄκρα γυναικείου ἐπενδύτου κατερχομένου μέχρι τῶν γλουτῶν.

ἀκρορεγάζω ἀμάρτ. ἀκρορεάττω Κάρπ.

Ἐκ τοῦ ρ. ἀκρορέγομαι. Ὁ μεταπλασμός κατὰ τὰ εἰς -άζω.

Ἐλαφρῶς ὀρέγομαι προσώπου, ἐρῶμαί τινος μετὰ αἰδημοσύνης: Ἄσμ.

Καὶ νὰ 'ουλεύγ' ἡ μοῖρα της μὲ τὸ χρυσὸν ἀγράτ-τι,
ἄουροι νὰ γιανμάχου-ται νὰ τὴν ἀπομοιράττουν
κ' οἱ 'ιπλοκανακάριες νὰ τὴν ἀκρορεάττουν
(βαυκάλ. 'ουλεύγ' = δουλεύη, γιανμάχου-ται = διαμάχωνται,
'ιπλοκανακάριες = διπλοκανακάριδες, διπλοχαϊδεμένοι).

Συνών. ἀκρορέγομαι.

ἀκρορέγομαι ἀμάρτ. ἀκρορέομαι Κάρπ. 'κρο-
ρέομαι Κάρπ.

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. ἄκρα καὶ τοῦ ρ. ὀρέγομαι.

Ἀκρορεγάζω, δ ἰδ.: Ἄσμ.

Ὁ Γιαννακῆς κ' ἡ Μαρουῖα τρεῖς χρόνους ἐαπειῶτα,
τρεῖς χρόνους ἐκρορέοντο κρουφὰ 'πὸ τοὺς βονεὺς τως
(ἐαπειῶτα = ἡγαπῶντο, βονεὺς = γονεῖς).

Μάννα μου, σὰν τὸν ἥλιον ἡλαμπεν ἡ θωριά της,
ὁ ἥλιος τὴν ἐτζήλευγε κ' ἐγὼ 'κρορέοιμού τη
(ἐτζήλευγε = ἐζήλευε).

ἀκρόρρεμα τό, ΠΒλαστοῦ Ἀργῶ 93.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἄκρος καὶ τοῦ οὐσ. ρέμα.

Ἄκρα ὄχτης ποταμοῦ: Ποίημ.

Ὁ... Ἀλέξανδρος 'ς τὸ ἀκρόρρεμα καβάλλα
κοιτοῦσε τὴν ἀπάτητη καὶ ἄγνωστη γῆς ἀγνάντια.
Πβ. ἀκρορρεματιά.

ἀκρορρεματιά ἡ, ΚΠαλαμ. Δωδεκάλ. Γύφτ. 29.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἄκρος καὶ τοῦ οὐσ. ρεματιά.

Ἄκρα ρεματιάς, ἦτοι χαράδρας: Ποίημ.

Καὶ ἦτανε 'ς τοῖς ἀκρορρεματίαις
καὶ ἦτανε σὲ ὄχτους καὶ σὲ τράφους
καὶ ἦτανε ὡς μπαλσαμωμένοι | καὶ ἄλειωτοι νεκροί.
Πβ. ἀκρόρρεμα.

ἀκρορρίζι τό, ΓΒλαχογιάνν. Λόγοι καὶ ἀντίλογ. 31.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἄκρος καὶ τοῦ οὐσ. ρίζι.

Τὸ τελευταῖον ἄκρον τῆς ρίζης: [Μὲ τὰ νερά μου τὰ
κρυφὰ καὶ μὲ τὰ φανερά μου σ' ἀναστένω, ἀπ' τ' ἀκρορρίζια
ὡς τὰ ξεκλώναρά σου τὰ πρὸ μακρινὰ (ταῦτα λέγει ἡ προσω-
ποποιημένη Ποταμιὰ πρὸς τὸν ὡσαύτως προσωποποιη-
μένον Πλάτανον).

ἀκρός ἐπίθ. Α.Ρουμελ. (Σωζόπ.)

Ἀγνώστου ἐτύμου.

Μωρός, ἀνόητος: 'Κεῖ ποῦ τὰ 'πλυνε κατεβαίνει ἕνας
ἀχτὸς καὶ κλέφτει ἕνα ἄδερ. Τότε ἡ ἀκρή, ἀδὲς νὰ πλύνῃ
τ' ἄλλα τ' ἄδερ, πέφτει καταπόδι 'πὲ τὸν ἀχτὸ καὶ φώναζε:
'ἀχτέ μου, τ' ἀδερίτσι μου, θὰ μὲ δείρῃ ὁ γεροδίτσης μου!
(ἐκ παραμυθ.)

ἀκροσηκώνω Κρήτ. 'κροσηκώνω Θράκ.

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. ἄκρα καὶ τοῦ ρ. σηκώνω.

Ἐλαφρῶς σηκώνω, ὀλίγον τι ἀνεγείρω ἔνθ' ἄν.: Ἄσμ.
Στάσον, ψαλιᾶδες, 'ς μιὰ μερσά, πίσω μοιρολογίστρες,
νὰ δῶ κ' ἐγὼ τὸν ἄρρωστό μ' πῶς κείται, πῶς πεθαίνει.
Τὸ σάβανο 'κροσήκωσε κ' ἐκεῖνος χαμωγέλασε
Θράκ.

ἀκρόδιλος ἐπίθ. Πόντ. (Σούρμ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἄκρος καὶ ἀγνώστου β' συνθετ.

Δυστυχής: Ἐ, ἀκρόδιλο! (ἐκφρασις ἀγανακτήσεως
μητρὸς κατὰ τέκνου).

ἀκροσκουντῶ ἀμάρτ. 'κροσκουντῶ Θράκ. (Γέν.)
'κουργκουντῶ Θράκ. (Σαρεκκλ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. ἄκρα καὶ τοῦ ρ. σκουντῶ. Πβ. Χρον.
Μορ. Ρ στ. 937 (ἐκδ. Schmitt) «τὴν θύραν ἀκριοκόντισε
διὰ νὰ τὸν ἡκούσουν».

Ἐλαφρῶς ὠθῶ ἔνθ' ἄν.: Τὸν 'κροκούντ'σε μέσ' 'ς τὸν
ποταμὸ (εὐρισκόμενον εἰς τὸ χεῖλος τοῦ ποταμοῦ ὠθήσας
ἐλαφρῶς τὸν ἔρριψεν ἐντὸς αὐτοῦ) Σαρεκκλ.

ἀκροσκύπτω ἀμάρτ. ἀκριοσκιούπτω Πελοπν. (Μάν.)

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. ἄκρα καὶ τοῦ ρ. σκύπτω.

Κύπτω ἐλαφρῶς: Ἀκριοπάτα καὶ ἀκριοσκιούψτε νὰ μὴ
λερώσης τῆς Κυπάρισσός μας τὸ φουστάνι (ἐκ παραμυθ.)

ἀκροσμίγω Λεξ. Ἠπίτ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἄκρα καὶ τοῦ ρ. σμίγω.

Ὡς ὄρ. ξυλουργικός, ἐνώνω κατὰ τὰ ἄκρα δύο πράγ-
ματα, συνήθως ξύλα.

ἀκροσταβαριὰ ἡ, Κρήτ. (Μονοφ.) ἀκροσταβαρὰ
Κρήτ. (Βιάνν.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀκροστάβαρο.

Τὸ ἄκρον τοῦ σταβαρίου, ἦτοι τοῦ ρυμοῦ τοῦ ἀρότρου.

ἀκροστάβαρο τό, Κρήτ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἄκρος καὶ τοῦ οὐσ. σταβάρι.

Ἀκροσταβαριὰ, δ ἰδ.

ἀκροστέκομαι Κορσ. ἀκριοστέκομαι Κορσ. ἀκρου-
στέκουμι Θράκ. (Αἰν.) ἀκροστένομαι Κρήτ.

Τὸ μεσν. ἀκροστέκομαι. Πβ. Θυσ. Ἀβραάμ στ.
915 (ἐκδ. ELegrand) «καὶ μὴ με βιάξης καὶ ἄφῃς» με
ν' ἀκροσταθῶ λιγάκι. Τὸ ἀκροστένομαι κατ' ἀναλογ.
τοῦ ἀπλοῦ στένω.

Ἀνακόπτω ἐπ' ὀλίγον τὴν πορείαν μου, στέκομαι
ἐπ' ὀλίγον, ἐφίσταμαι ἔνθ' ἄν.: Ἀκροσταθῆτε μιὰ στιγμή

